

TLAČOVÁ SPRÁVA

23. október 2025

Svetový deň audiovizuálneho dedičstva pripomína dôležitosť archívnych inštitúcií a ich zbierok

Svetový deň audiovizuálneho dedičstva si každoročne pripomíname 27. októbra. Jeho zámerom je upriamiť pozornosť na význam a ochranu audiovizuálneho dedičstva ako súčasti kultúrneho dedičstva. Bratislavské Kino Lumière pri tejto príležitosti uvedie film zo zbierok Slovenského filmového ústavu (SFÚ) *Keď chýba trombón* (1962) režiséra Ctibora Kováča. Film sa premietne z obnovenej 35 mm kópie, jeho projekcia sa uskutoční 27. októbra o 18.20 hod. v študijnej sále SFÚ Filmotéka.

Svetový deň audiovizuálneho dedičstva je príležitosťou upozorniť na hodnotu a význam audiovizuálneho dedičstva, v roku 2025 si pripomíname 20. výročie od jeho vyhlásenia. Archívne audiovizuálne inštitúcie po celom svete v tejto súvislosti organizujú aktivity na zvyšovanie povedomia o naliehavosti ochrany audiovizuálnych materiálov s cieľom zabezpečiť ich dlhodobú prístupnosť. *„Zámerom tohto medzinárodného dňa je na jednej strane pripomenúť širokej verejnosti potrebu ochrany a obnovy audiovizuálneho dedičstva, ale na druhej strane tiež vzdať poctu všetkým odborníkom a inštitúciám pôsobiacim v tejto oblasti, lebo iba prostredníctvom kontinuálneho uchovávanía audiovizuálneho dedičstva je možné zabezpečiť jeho sprístupnenie aj budúcim generáciám,“* hovorí Marián Hausner, riaditeľ Národného filmového archívu SFÚ.

Slovenský filmový ústav je jedinou pamäťovou inštitúciou na Slovensku, ktorá sa komplexne zaoberá kinematografiou. Jeho špecializovaný archív tvoria jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré odborne uchováva, spracováva, ošetruje, obnovuje, digitalizuje, katalogizuje a sprístupňuje verejnosti. Často ide o unikátne kinematografické diela nakrútené na Slovensku. Svetový deň audiovizuálneho dedičstva si SFÚ pravidelne pripomína uvedením filmov zo svojich zbierok v Kine Lumière. Pri príležitosti osláv jubilejného 20. výročia tohto svetového dňa uvedie SFÚ film Ctibora Kováča *Keď chýba trombón*, ktorý sa premietne z obnovenej 35 mm kópie. Ako predfilm sa rovnako z obnovenej kópie premietne Kováčova krátka satira *Optimízor č. 1* z roku 1957. V nej sa predstaví vynález, ktorý vznikol krížením televízora a optimizmu.

„Za posledné roky sme si Svetový deň audiovizuálneho dedičstva pripomínali najmä projekciami slovenských kinematografických diel, ktoré Slovenský filmový ústav digitálne reštauroval,“ približuje pozadie výberu tohtoročného filmu Hausner. *„Tento deň sa začal oslavovať po celom svete od roku 2006, ale v rovnakom roku Vláda Slovenskej republiky schválila dlhodobý Projekt systematickej obnovy audiovizuálneho dedičstva Slovenskej republiky, ktorý realizuje naša inštitúcia. Rozhodli sme sa preto tentokrát zdôrazniť aj mimoriadnu dôležitosť projektu obnovy, ktorý pokračuje nepretržite už dvadsaťpäť rokov. Vybrali sme dve menej známe kinematografické diela, ktoré prešli procesom obnovy vo filmových laboratóriách, a deň audiovizuálneho dedičstva budeme oslavovať prostredníctvom tradičnej 35 mm projekcie z nových polyesterových kópií filmov.“*

V projekte Systematickej obnovy audiovizuálneho dedičstva a jeho sprístupňovania sa vykonávajú kľúčové archívne činnosti, ktoré SFÚ realizuje v špecializovaných filmových laboratóriách v Zlíne. Tieto činnosti zabezpečujú archiváciu a prezerváciu audiovizuálneho dedičstva Slovenskej republiky na približne sto rokov. Až po kompletnej obnove filmových materiálov môžu prebiehať nemenej dôležité digitalizačné a reštauračné činnosti. Vo filmovom archíve SFÚ sa celkovo nachádza 8 044 titulov v celkovej metráži 3 585 853. Vďaka projektu systematickej obnovy sa podarilo obnoviť už 2 438 939 metrov, čo predstavuje 68 percent z celkovej metráže filmových materiálov v archíve SFÚ.

Svetový deň audiovizuálneho dedičstva pripomína dôležitosť archívnych inštitúcií a ich zbierok

Projekcia pri príležitosti Svetového dňa audiovizuálneho dedičstva je naplánovaná presne na 27. október. „*Slovenská kinematografia je plná prekvapení a toto je jedno z nich,*“ predstavuje film *Keď chýba trombón* filmová historička Petra Hanáková z oddelenia vedy a výskumu SFÚ. „*Film plný 'prvoligových' hercov (Dibarbora, Machata, Adamčík, Kroner v bizarnej roli bytového umelca – avantgardistu) kombinuje 'trochu twistu aj penzistu' – inými slovami: estrádu, grotesku, komunálnu satiru i originálny pohľad na rozostavanú panelákovú Bratislavu Ružovej doliny.*“ *Keď chýba trombón* je televízna revue, ktorá vznikla ako zábavný film pre silvestrovský program, čo podľa Hanákovvej vysvetľuje jeho žánrovú excentricitu. V dobovej kinodistribúcii sa uvádzal spolu s filmom *Džezová revue* (1962). Hanáková hovorí, že vo filme „*závodný orchester klubu Elektromat pripravuje večerné vystúpenie, ktoré má prenášať televízia, chýba im však trombón(ista), a tak sa ho jeho dvaja členovia (Dibarbora s Machatom) vyberú hľadať. V bytovke plnej vtáčích mien – autentický panelák 'palušák', inak tiež bytový dom zamestnancov Slovenského filmu – kontaktujú umelca, opilca, vynálezcu pokútnej pálenice i sympatického penzistu, ktorý napokon ich problém 'happy-endovo' vyrieši.*“

27. október ako Svetový deň audiovizuálneho dedičstva vyhlásila organizácia UNESCO v roku 2005 s cieľom zvýšiť povedomie o význame uchovávaní audiovizuálnych a zvukových dokumentov a tým predchádzať ich poškodeniu alebo zničeniu. Zámerom je tiež zvyšovanie informovanosti verejnosti o potrebe ochrany audiovizuálneho dedičstva.

[Viac informácií o filme *Keď chýba trombón*](#)

[Viac informácií o Svetovom dni audiovizuálneho dedičstva 2025](#)

Slovenský filmový ústav je príspevkovou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk